

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se saračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 115.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru. Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so pošlne proste. Telefon interurban št. 115.

Atmosfera miru.

Vsak praznik ima svojo posebno signaturo (znak), katerega na zunaj kaže bistvo tega, kar je predmet praznika. To označenje bistvene lastnosti praznikov ima namen vplivati na duha in voljo ljudi ter vzbuditi v njih takšne misli in takšna čustva, ki so primerna ideji praznika.

Signatura božičnega praznika je mir. To signaturo so Božiču dali sami krilati odposlanci nebes, ko so v svojem slavošpevu ob betlehemskih jasticah sporočili Bogu na višavah slavo in mir ljudem na zemlji.

Mir je torej tista atmosfera, ki plava nad božičnim praznikom. Zveličar je bil porojen kot človek ter prišel na svet, da človeštvu prinese mir. «Mir vam bodi!» To je najlepši in njemu najbolj priljubljeni pozdrav Zveličarjev. Ob njegovem rojstvu so v njegovem imenu ta pozdrav človeštvu sporočili nebeski angeli.

Ali bo letošnji božični praznik na svetu našel atmosfero miru?

Kamorkoli pogledamo po svetu, povsod opazimo med narodi raznoliko pomanjkanje. Eno izmed najtežjih je pomanjkanje miru. Organizme posrednih narodov pretresajo krčeviti pretresljaji nepokoja, nesigurnosti, neurejenosti, nezadovoljnosti. To je dandanašnja usoda vseh narodov, bodisi zmagovalcev bodisi zmaganih.

Anglija kaže o letošnjem Božiču sliko, kakoršna je redka v njeni zgodovini. Prvenstvo zmage v svetovni vojni, kar se tiče njenih sadov, pripada nedvomno Angliji. Pa se ne more radovati teh sadov, niti jih v miru uživati. Nižjim slojem angleškega ljudstva je zmaga nepoznan sad. Svojo škorpico kruha jedo, pa še ta jim ni zasigurana. Angleški delavec z nemirom gleda v svojo bodočnost, ker ne ve, ali mu je zasiguran kruh za njega in njegovo družino. Ni ga boljše dokaza za neurejene gospodarske razmere na Angleškem kakor dejstvo, da ima Anglija 1.200.000 ljudi brez dela in služka, katere mora država sama vzdrževati z ogromno denarno podporo. Angleško ljudstvo je pri volitvah 6. decembra imelo priliko in nalogo, da samo pove svoje mišljenje, kako bi se naj odpravilo desolatno stanje angleškega narodnega gospodarstva. Odgovor, ki ga je dalo angleško ljudstvo, je v sebi tako razdeljen, razcepljen in razvečen v take protivnosti, da sedaj ni mogoče sestaviti enotne, konsolidirane in jake vlade. Anglija je redkokdaj nudila tako sliko.

Na Francoskem vsi nervi vibrirajo (trepetejo) za reparacijami (odškodnino) Nemčije. Januarja bo preteklo leto, odkar je Francija smatrala za potrebno, da s svojimi vojniki zasede nemško Porubje ter si tako zasigura odplačilo reparacij. Zasedba ni imela zaželjenega uspeha. Nasprotno. Upropastila je Nemčijo, Franciji pa je prinesla nasprotovanje Severne Amerike in Anglije, doma pa neprilike in velike stroške. To vprašanje razburja francoske duhove ter bo igralo odločilno vlogo pri volitvah v državni zbor v prvi četrtini prihodnjega leta.

Nemčija je v obupnem stanju. Ona sedaj okuša vso bridkost tega, kar je izraženo v stari latinski prislovi: «Vae victis (gorje premagancem)». Sama si je zaslužila to gorje. To prepričanje si tudi v Nemčiji pridobiva vedno več tal. Celo sedanji ministrski predsednik Marks je temu prepričanju dal — kajpada v najmilejši obliki — izraza. Nemški denar leži v brezdnju, iz katerega se ne more dvigniti. Njegovo vrednost najboljše razsvetljuje predlog, ki se je propagiral po nekaterih nemških časnikih, da se naj peči v Nemčiji kurijo s 100 ali 1000 markinimi bankovci, ker je to najcenejše kurivo. Pomanjkanje, glad zavzema v Nemčiji vedno večje dimenzije. Trepetajoč v duši in po telesu, gleda ljudstvo s strahom v bližnjo bodočnost. S takim razpoloženjem se zbira letos nemški narod okoli božičnega drevesca.

Nad Italijo plava duh fašizma, ki je posebljen v diktatorju Mussoliniju. In vendar se Italija ne more radovati tega odrešenika, ki se ji je usilil. On ni označitelj miru, marveč boja, neizprosne boja proti vsemu in vsakemu, ki ne trobi v fašistovski rog. Nikdar ni bilo v Italiji tako malo svobode, kakor pod diktaturo fašistovskega mesija. Slovenci in Hrvati se kruto preganjajo, šole se italijanizirajo, slovanski duhovniki in učitelji odstavljajo. Pa tudi med Italijani se z brezobzirno roko potiskajo v stran ter se pritiskajo vsi, kojih glave niso ustrojene po fašistovskem modelu. Pri volitvah v državni zbor prihodnje leto namerava Mussolini vsemu italijanskemu ljudstvu potisniti na glavo fašistovski klobuk. Kdor se bo branil, bo stal brez klobuka. Fašistovski mesijanska ideja ne more prinesiti italijanskemu ljudstvu gospodarskega ozdravljenja. In ravno to je, kar italijanskemu narodu najbolj greni veselje, ko se poje pesem: Slava Mussoliniju na ministrskem prestolu!

Hude borbe pretresajo organizem grškega naroda. Revolucionarna grška vlada je odposlala grškega kralja Jurija II. iz dežele, da božične praznike ali po katoliškem ali po pravoslavnem koledarju obhaja pri

svojem tastu na rumunskem kraljevem dvoru. Kralj Jurij II., je s svojo soprogo, hčerko rumunskega kralja, moral zapustiti Grčijo, kamor se najbrž ne bo več vrnil. Grčija se bo namreč proglasila za republiko in Venizelos, najboljši grški državnik, bo zavzel mesto predsednika republike. Grški narod dolži svojo kraljevsko dinastijo, da je ona največ kriva neuspeha grškega naroda v svetovni vojni, zlasti pa, da je ona povzročila sramotni poraz grške vojske v Mali Aziji. Grški narod upa, da mu republika prinese odrešenje iz sedanjega mučnega in žalostnega položaja in notranji mir. Dokler pa ima Mars (bog vojne in vojaštva) v Grčiji vladno žezlo v rokah, je malo nade, da se uresničijo veliki upi grškega ljudstva.

In kako je v naši državi? Ali je atmosfera božičnega praznika sposobna, da zavzame vso javnost ter se udomači v njej? Bolje rečeno, ali je naša državna notranjost sposobna, da trajno sprejme atmosfero miru?

Non est pax impiis (brezbožni nimajo miru) je zapisano v sv. pismu. Ne prihaja nam na misel, da bi vodilne državnike in upravitelje v naši državi dolžili brezbožnosti. Nekaj pa je, kar se more in mora reči, ker je izven vsakega dvoma: naša država ni urejena po onih načelih, ki imajo svoj vir v veri v Boga, zlasti ne po načelu pravičnosti. Pravičnost je fundament vsake države. Naša država je utemeljena na princip centralizma. Ta princip pa je velika krivica za Hrvate in Slovence, ker jih proti Srbom degradira v ulogo državljanov druge vrste. Centralizem je istoveten s hegemonizmom (nadvlastjo) srbskega naroda nad hrvatskim in slovenskim. Takega jetobstva pa hrvatski in slovenski narod, ki sta si v svesti svoje kulturne superiornosti (nadkriljevanja), ne moreta in tudi nikdar ne bosta prenašala. Dokler traja centralizem, ne bo v naši državi notranjega miru.

Do miru vodi samo sporazum med Srbi na eni, Hrvati in Slovenci na drugi strani. Naša stranka je v naši državi najdoslednejša in najpožrtvovalnejša glasilka sporazuma. Kot članica revizionističnega ali, kakor se tudi imenuje, federalističnega bloka se odločno bori za svoj avtonomističen program. Obenem pa se smatra za poklicano posredovalko med hrvatskim in srbskim narodom. Temu namenu so služili ter služijo vsi razgovori, ki so jih naši voditelji imeli s predstavniki hrvatskega opozicijskega zastopstva in z zastopniki srbskih strank.

Zastopniki centralizma stoje na stališču: ne sporazum, marveč kapitulacija avtonomistov in federalistov. Kapitulacija? Nikdar! Spartanska mati je sinu, odhajajočemu v vojno, izročila škit z besedami: «Ali s škitom ali na škitu!» Ali prideš s škitom nazaj kot zmagovalček ali pa te mrtvega prinesejo na škitu, nikdar pa ne kot ubežnik brez škita. Naš narod je pri volitvah v marcu naši stranki poveril škit avtonomije ter ji naročil: «S tem škitom v borbo za Slovenijo! Ali zmagaš v tej borbi ali pa padeš! Toda škita avtonomije ne smeš nikdar vreči iz svojih rok!»

Kapitulirati ne smemo in tudi nečemo. Ker hočemo pravični mir med brati, se bomo za njega borili, dokler se ta mir ne uresniči. In prišel bo tak mir, ker mora priti. Mi v njega trdno verujemo, ker verujemo v bodočnost naše države. Izginili bodo kalilci miru med srbskim in hrvatskim ter slovenskim narodom. Izginili bodo vsi parcelatorji Hrvatske in Slovenije. Izginili bodo vsi tisti, ki uganjajo z upravo države najgršjo in najopasnejšo korupcijo, smatrajoč sebe kot namen, državo pa kot sredstvo za lastne interese in lastno oboževanje. Prišli bodo taki možje, ki bodo pripravili pot istinskemu, pravičnemu in poštenemu sporazumu med srbskim in hrvatskim ter slovenskim narodom. In takrat bo atmosfera miru zavladovala v naši državi.

Politični položaj.

POLOŽAJ.

Beograd, 22. decembra 1923.

Vse se smeje poročilom, ki jih o sedanjem političnem položaju fabricirata «Jutro» in «Narod». Skoro gotovo, tudi «Tabor» caplja za njima. Vsi ti listi prišajo zadnji teden poročila iz Beograda v obliki in na način, da lahko vsak politični abecedar vidi, da so izmišljena. Na vse kriplje skušata «Jutro» in «Narod» dokazati, da so se «klerikalci» ponujali Pašiču, da so hoteli za vsako ceno stopiti z radikali v vladno koalicijo.

Da more kak «moderni» list tako žgati svoje čitatelje, to je res specialiteta. In ko je Žerjav—Kramerevo uredništvo zvedelo, da prva laž ne drži, pa se je začelo pisati poročila o «pregrupaciji». To se čita tako, kakor tista znana poročila Hötendorfova in Höferjeva za časa, ko je še živel avstrijski generalni štab.

Kaj je bilo na vsem tem? Ali je Jugoslovanski klub res silil v vladno? Kdor je imel priliko, da je lahko zad-

nji teden čital i beograjske liste: «Politiko», «Vreme», «Pravdo», «Tribuno», «Beograjske Novosti», «Dnevnik» itd., si je sam napravil sodbo. Jugoslovanski klub se n nikomur ponujal. Ni mu tega treba. Naša parlamentarna delegacija uživa danes v Beogradu in po celi državi tak sloves, da so želeli z njo stopiti v koalicijo i radikali i demokrati.

Brez olepševanja moramo priznati, da so od obeh strani stavili ponudbe, ki bi jih vsak Kukovec, Žerjav ali Pucelj sprejel vriskajoč. Ali Jugoslovanski klub od svojega programa ne odneha. Nobene obljube Pašičevih radikalov naših voditeljev v parlamentu niso premitile.

Vse obsoja, vse preklinja korupcijo, ki jo je prinesla vidovdanska ustava. Ne samo med Slovenci in Hrvati, med Srbi so dan za dnevom močnejše čete, ki kličejo Pašiču: «Nehaj! Proč s korupcijo! Proč s krivico! Proč z neenakostjo!» Ti klici odmevajo celo iz središča vladnega radikalnega kluba. Razprave o Jankovičevem predlogu o brogarskem sindikatu, o Pašičevih puškah, o Vukačevićevih poštinih znamkah, o Pašičevih dispozijskih fondih in se mnogokatero drugih so svedok, da gre politika Jugoslovanskega kluba pravo pot. Boj, neizprosni boj centralistični velesrbski korupciji! Tisti, ki žive od korupcije, se nas boje in zategadelj se protivijo vsaki reviziji ustave in avtonomistični ureditvi države.

Kdor gleda globlje in za kulise, opaza, da Protičeva ideja pridobiva vedno več pristašev. Stojan Protič sicer leži na beograjskem groblju, a njegov načrt za konsolidacijo države po njegovi smrti dobiva pristaše med radikali in demokrati. Nedavno so se v «Imperialu» zbrali odlični srbski radikalni politiki, prijatelji Protičevi in so si osnovali načrt, kako se bodo enako kot Jugoslovanski klub borili proti korupciji in za revizijo ustave.

Demokrati — večina treznejših — je uvidela, da sta Pribečević in Pašič s svojim centralizmom lepo našo državo privedla na rob propada. In zategadelj najdemo sedaj Davidoviča in Marinkoviča, ki iščeta poti, ki vod do rešitve iz sedanjega nevzdržnega položaja. Razločljivo je, da se pri tem izogibata izrazom o «avtonomiji» in «reviziji».

Ne da se tajiti, da so to uspehi politike in taktike Jugoslovanskega kluba. Bila bi samoprevara, ako bi se udajali nadi, da bo v najbližji bodočnosti prišlo do uresničenja naših visokih ciljev. Gotovo pa je, da smo se dosti približali temu, kar hočemo. Jadikovanje «Jutra» in «Naroda» nam to potrjuje. Bojita se, da bo odklenkalo korupcijo.

Omeniti je še tudi treba dva dogodka iz zadnje dobe. V nedeljo, dne 16. t. m. ponoči med zabavo v Oficirskem domu se je naenkrat oddaljilo s plesa večje število oficirjev. To je vzbudilo splošno pozornost. Po mestu pa je bilo naenkrat opazati močne vojaške patrulje pehote in konjenice. Pri stanovanjih višjih oficirjev in vseh ministrskih so bile postavljene obenem močne vojaške straže. To je med občanstvom vzbudilo vznemirjenje in tudi razne fantastične komentarje. Govorili so celo, da je črna roka poskušala neke vrste državni prevrat v Beogradu. Ministrski svet je kajpada oficijelno ugotovil, da se je vršila generalna skušnjava za nastop vojaštva pri eventualnem izbruhu kakih državnih neredov.

Nastop nemških poslancev v narodni skupščini o priliki debate o dvanaestinah za mesec januar, februar in marec je pokazal vso dvoličnost nemške politike v naši državi. Ta nastop je dokaz za to, da nemškim poslancem ni bilo toliko za obrambo gospodarskih interesov nemškega kmeta in obrtnika, marveč za realizacijo nemškonacionalnih ciljev. Slovenski poslanci so v zvezi z nekaterimi zastopniki srbskega naroda posvetili v tajnosti nemškonacionalne politike. Dr. Korošec mogočni klic Nemcem: «Dokler Slovenci na Koroškem ne dobijo slovenskih šol, ne dovolimo Nemcem pri nas ne ene šole», je našel odobravanje pri vseh klubih.

Demokrati in kuluk. Navada je pri slabih ljudeh, da radi to, kar so sami zakrivali, zvaljujejo na druge. Tako delajo demokrati glede na kuluk. Oni so v zvezi z radikali ustvarili centralistično ustavo, prepovedali so hrvatski in slovenski deželni zbor ter v Beogradu zgradili edino fabriko za izdelovanje zakonov za celo državo. Ta radikalsko-demokratsko-samostojna fabrika v Beogradu je napravila zakon o kuluku. Za ta zakon je v prvi vrsti odgovorna sedanja radikalna vlada in Turki in Nemci, ki jo podpirajo. Odgovorni pa so za ta zakon tudi demokrati, ker so oni skupaj z radikali zgradili beograjsko fabriko za zakone. Sedaj pa bi radi demokrati zlikovci krivdo za to zvalili na druge stranke, zlasti na SLS. Če se tat hoče rešiti, beži in kliče: Primite tat! Ker se hočejo demokrati rešiti pred očitkom, da so slovenskemu narodu naložili najhujši kuluk — centralizem, kričijo kakor divji: Primite kulučarje! Ako demokratje tako vpijejo na kuluk, jih vprašamo: Zakaj pa slovenski demokrati poslanec Reisner ni v narod-

ni skupščini nikdar niti ust odprl zoper kuluk? Poslanci SLS so z največjo ostroščjo in s čudovito vztrajnostjo napadali in napadajo kuluk, demokratični poslanec Reisner pa h kuluku molčil!

Ostra kritika notranje politike. Pri razpravi o proračunu notranjega ministrstva je opozicija v finančnem odboru ostro kritizirala našo notranjo politiko. Zemljoradnik Lažič je trdil, da ni pri nas ne osebne, in ne imovinske varnosti, policija je slabo organizirana, policaji pa ne spoštujejo ne zakonov ne predpisov in interesi države so zapostavljeni za interesi radikalne stranke. Strankarstvo je ubilo javno varnost, narod je nahujšan in poln medsebojnega sovraštva. Nesreča so za nas tudi organizacije pod geslom nacionizma in to povečuje še vlada, ki podpira Srnao. Poslanec Vesenjak govori o terorju Orjune v Sloveniji ter navaja tudi primere zlorabe uradne oblasti. Kršenje zakonov je posebna črta današnje zunanje politike. Žalostne slike iz Črne gore iznaša poslanec Risto Jojič, ki graja posebno namestitev uradnikov brez kvalifikacije. Neki poslanec iz južne Srbije pristavlja, da bodo iz teh krajev kmalu prišli poslanci od hajdukov. Bosanski poslanec Alič razlaga, kako vlada v Bosni skrbi samo za oboroženo silo, vse drugo pa zanemara. Na enega učitelja odpade sedem policajev in eden žandar. Minister Vujičić je na vse to odgovarjal, da se z našo javno varnostjo lahko ponašamo pred Evropo, — opozicija se je smejala in hrupno odgovarjala.

Razmere v demokratični stranki. Trditve demokratov v Sloveniji, pristašev Pribečevića politike, so postavljene na laž. Vedno so trdili, da Pribečevićev izstop iz glavnega odbora ne pomeni nobene spremembe razmer v stranki in da bo odbor na prvi svoji seji stal na Pribečevićevi strani. Zgodilo se je pa ravno nasprotno: odbor je njegov izstop mirno vzel na znanje in potem je sprejel Markovičev predlog o samoupravah, kateremu se je Pribečevićeva struja doslej toliko zoperstavljala. To je precej oster pokret proti Pribečevićevi politiki. Glavni odbor je razpravljajal tudi o opozicijskem bloku. Demokrati so mnjenja, da bo akcija za ustvaritev takega močnega opozicijskega bloka sedaj brezpogojno uspešnejša in zatrjujejo, da so se s svojim načrtom o samoupravah zelo približali avtonomističnemu stališču. Zato bi po njihovem mišljenju opozicijski blok ne imel samo sedanjega značaja skupnega nastopanja v opoziciji proti vladi, temveč bi lahko v danem trenutku prevzel vlado tudi sam. Če je verjeti zatrjevanju uglednih članov glavnega odbora, ki so pristaši te ideje, bi značil ta načrt Voje Marinkoviča popoln odstop od vidovdanske ustave in popolno izločitev Pribečevića, Zrjava in njegovih pristašev iz ven dokaz, da se centralizem ruši na vseh koncih.

Razdelitev Slovenije. Minister Vujičić je v svojem odgovoru v razpravi o njegovem proračunu izjavil, da so parcelacijo države na oblasti že izpeljali v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, deloma tudi v Vojvodini in da je sedaj že izdal naredbo, da se izvede tudi v Sloveniji. Nato bo parceliral tudi Hrvatsko. Minister misli, da bo to izvršeno v treh mescih, takoj na to pa se bodo vršile volitve v oblastne skupščine. V tem smislu je izdelan tudi ukaz o imenovanju velikega župana ljubljanske oblasti, vladnega svetnika Šporna, ki je bil te dni podpisan. V tem ukazu se omejuje delokrog novega župana samo na ljubljansko oblast, ne pa da bi, kakor doslej, ljubljanski veliki župan upravljal celo Slovenijo.

Šolstvo namerava vlada še bolj centralizirati. Kakor listi poročajo, je na zahtevo ministrstva prosvete ministrski svet načelno sklenil, da ustanove in uradništvo ministrstva prosvete v nobenem oziru in v nobenem slučaju ne spadajo v kompetenco velikih oblastnih županov. Samo v materijelnih vprašanjih, ki se nanašajo na vzdrževanje šol, — je dovoljena intervencija velikih županov. — To se pravi, da bo slovensko šolstvo odsej naravnost podvrženo beograjskemu ministru. Gospod veliki župan bo smel samo povedati svoje mnenje in zavezi par. Kulturno bomo torej popolnoma pod komando velešrbskega režima, da nas bo lažje posrbil in pocirtil.

Po svetu.

Nekaj o dogodkih na Grškem. Poraz Grkov v Mali Aziji, ki se je dogradil pred 16 mesci, je izzval vse dogodke, ki se danes pretresajo grško državo. Pobeg grških kraljev, usmrteitev sedmorice grških ministrov, razne revolte, vedna nesigurnost sedanjega mladega kralja, katerega so nadvladovali revolucionarji, so bili dnevni pojavi na Grškem. Čisto nekaj posebnega je bil poraz Venizelosove vlade pri predzadnjih volitvah. A Venizelos, ta advokat iz Krete, revolucionar za časa turške nadvlade, se je začutil popolnoma nesigurnega pri predzadnjih volitvah, ni čakal nobene odločitve naroda, ampak se je izselil iz domovine, v katero se ne misli niti sedaj po zadnjih in komaj minulih volitvah povrniti, akoravno je izid teh zadnjih volitev popolno zadoščenje za njegov prejšnji poraz. Nikakor ne moremo trditi, iz katerega vzroka omahuje Venizelos glede povrnitve v domovino. Morda radi kralja in dinastije, ali pa radi tega, ker se imajo danes na Grškem baš oficirji glavno besedo. Danes vodijo račune glede sedanjih grških razmer in položaja vse one države, ki so naščuvale Grke na vojno s Turki. Odločilni element na Grškem so danes grški begunci iz Male Azije. Grki so danes pri vsej svoji megalomaniji izgubili vse aspiracije na Malo Azijo. Poraz Grkov v Mali Aziji jim je usilil azijski element. Nad 1 milijon Grkov je pribežalo iz Male Azije v Grčijo po grškem porazu. Ti grški begunci so sto-

letja živeli v Mali Aziji pod turško vlado. Po porazu Grkov so morali bežati, ker so jih Turki izgnali, morali so zapustiti svoje domove ter se izseliti. Pribežali so v Grčijo prenapolnjeni osvete nad svojimi sobratji, ki so jih v svoji megalomaniji prisilili do izselitve. Ti grški begunci so nosilci republikanizma, da se ravno tem potom maščujejo nad Grki v Grčiji, ki so jim obetali osvobojenje. Pribežali so v osvobojenje brez tradicij in sedaj hočejo v stari domovini ustvariti nekaj novega, kar bi jih oškodovalo kot trgovce za izgubo, katero so morali trpeti in prenesti kot iz Male Azije pregnani begunci. Za časa svetovne vojske so bili ti maloazijski grški begunci kot trgovci v službi Anglije in so hoteli s pomočjo angleških funtov razbiti Turčijo, a so razbili — Grčijo.

Fašistovski kravali v Rumuniji. V Cluju se je vršil kongres novinarjev. Tamošnji fašistovski študenti so hoteli kongres preprečiti, pa jih je kakih 500 vdrla v dvorano, kjer so razgnali udeležence kongresa. Novinarje so pretepali in zastopnik besarabskega časopisa Jovi je bil težko ranjen, da je moral iskati pomoči v bolnici. Fašisti so nato zvečer preprečili slavnostno predstavo v gledališču, potem pa so priredili po mestu obhod. Skušali so uderiti v banko «Marmaros» in «Blank», toda ni se jim posrečilo; v bližini banke so demolirali par juvelirskih trgovin in iz ene ukradli dragocenosti v vrednosti 15 milijonov lejev. Novinarji vsled izgrediv niso mogli zborovati ter so takoj odpotovali. Ob priliki odhoda je prišlo na kolodvoru do ponovnih izgrediv.

Železnice v Rumuniji. Rumunske železnice so brez dvoma v Evropi najslabše. Vozni park, ki še funkcijonira, je kar za polovico manjši od onega, ki je izven prometa in je v tem oziru Rumunija celo na slabšem od Rusije. Rumunija meri približno 300.000 kv. km, pa ima za tako veliko površino samo 1602 uporabljivi lokomotivi, dočim jih ima Nemčija 23.000 na 480.000 kv. km površine. Pokvarjenih lokomotiv je 2791, potniških vagonov v prometu 2811, izven prometa — pokvarjenih pa 5593, tovornih v prometu 526633, pokvarjenih pa 36.961.

Pogajanja med Rusijo in Rumunijo, ki so se vršile v Tiropoli, so za enkrat končane. Do sporazuma še ni prišlo, pač pa se je sklenilo, da se določi med obema državama poseben obmejni pas, na katerem se bo razvijala medsebojna trgovina. Nova konferenca, na kateri se bo razpravljalo o najnujnejših političnih vprašanjih, se bo vršila ali na Dunaju, ali pa v Salzburgu, kakor je to predložila Rumunija.

Tajni konsistorij se je vršil v Vatikanu dne 20. t. m., na katerem sta bila imenovana dva nova kardinale Lucidi in Galli. Papež je imel pri tej priliki nagovor, v katerem se je spominjal najprej umrlih članov konzistorija, zlasti umorjenega kardinala v Saragossi, potem pa je naglašal, da žalibog njegovi pozivi na izmirjenje med narodi niso našli zaželjenega uspeha. — Zato pa vabi ponovno vse narode k slogi, zlasti zato, da olajša budo trpečim. Njegovi pozivi za rešilno akcijo srednje Evrope niso ostali brezuspešni, zato upa, da bodo tudi njegove besede v korist današnjim bednikom našle primeren odmev.

Beleške.

PARLAMENT KRALJEVINE SHS.

Dobro je orisal zagrebški «Obzor» parlament v Beogradu: Leseni plot, ob vhodu mnogo žandarjev, prostorno dvorišče in kakih 20 avtomobilov, — seveda ministrskih in radikalskih, — ker opozicija hodi peš. Seveda tudi Sv. Pribečević je brez žandarskega spremstva ves nervozen in potrt. Po pustih in hladnih hodnikih stoji ves dan mnogo ljudstva, siromašnega, potlačenege, slabo oblečenega in trudnega od dolge poti. Ljudstvo čaka in čaka na svojega poslanca, svojega ministra s prošnjami za to in ono. Čaka in ne pričaka. Drugi dan — zopet čaka in minister, ko pride, samo malo postoji, ter pomrmlja, da ni tega ne onega, da nema, nema in nema. In raja odhaja upognjene glave mimo okrašenih avtomobilov v Hercegovino in Makedonijo zopet na — kuluk.

Zabrenčijo zvonce in to je začetek seje tako po eno uro pozneje ko je bila sklicana. Galerije prazne, v dvorani mnogo šolskih klopi, na estradi predsednik zamišljen, miren, z brado čudne svinčene barve in z velikimi svetlimi očmi. Nekaj bolnega, brezupnega je v tem licu, ki se dela hladno in brežutno. — Pašić pride. Legendarna brada in diplomatski nasmeh pa ne more prikriti neke plahosti, ker občuti, da ga od vseh strani posmatrajo, kako dolgo bo še izdržal. Oni lastni ljudje, ki bi radi bili njegovi nasledniki, posebno preenjčujejo njegove kretnje. Pašić posebno pozdravlja svoje «Sulejmane», — kakor imenujejo Turke in Arnavte, — ki sedijo oholi, mračni, begovski. E, da bi mogli podviti noge, srkati kavo in zapaliti fildžan. Mračni so, izlesani iz svojih gora, a sedijo tu mirno, ker imajo «beso» (arnavtski izraz za primirje, op. ur.), od gjauserskega vezirja. Nekateri znajo tudi srbski, drugi pa samo vstajajo, kadar je treba glasovati za vlado.

Mnogim ni prav, da vlada želi in dobiva pomoč od Turkov in Arnavtov in da sedijo danes skupaj nekdanji komiti in begi, ki so se gonili in ubijali po šumah, kolikor je kdo mogel. Pa pravijo zopet drugi, da je to tudi zmaga, ko danes beg uboga komita, Svaba pa — Race. — Nemci iz Vojvodine so trdi kot njihovi predniki iz Würtemberga ter sedijo v skupščini, kot da niso izgubili vojne. V Madžarski niso niti mislili, da nastopijo kot nacionalna stranka, pri nas pa dr. Kraft govori kot Nemec, za katerim stoji 60 milijonov Nemcev, ter se poziva na Ligo narodov.

Čudni kontrasti: Turki, Nemci in Sumadija, v opoziciji pa zopet Sumadija in Pribečević, ki šeta ter vsakega nasprotnika prodira z žgočimi očmi ter vodi najostrejši boj, dokler ne opazi, da ga tudi lastni pristaši ne podpirajo. Kje je ona velika, državotvorna stranka, s katero je Pribečević poprej triumfirал v skupščini? — Petdeset ljudi — v treh frakcijah — bije hujše boje med seboj, kot pa proti vladi. Pribečević je popolnoma izgubil ravnotežje od kar ve, da ga radikalni nočejo in posebno še zato, ker to tudi njegovi Ličani vedo.

Razprava je dolgačasna. Nihče tudi ne posluša govornika, pa je vseeno, kaj ta govori. Ve se že vnaprej, da ima vlada 110 glasov, opozicija pa samo 60 in najima še tako lepe dokaze. Če se opozicijski pomalem izgubijo ven in če se zaslišijo klici: nema kvoruma, nastane kreg, padajo psovke in če človek dobro gleda, opazi, kako poslanci segajo v žepe. Gotovo je, da nosijo orožje v skupščino. Tančica parlamentarizma in evropske demokracije se takoj raztrga, kakor hitro se malo vzbudijo strasti. Zunaj na hodnikih se prepir nadaljuje. Kak parlamentarizem? Vse je slepilo! Kaj tu treba še sploh govoriti, ali so tu sploh še kake razprave? To vse skupaj je samo maska, da se prikrije Pašićeva diktatura. Pašić zapove, klub sprejme, minister iznese pred parlament, stranke glasujejo — in stvar je končana. Tako se razpolaga z usodo naroda, njegovim življenjem in imetjem.

Potem se bavi članek z vsakodnevnimi aferami. — Vsi vpijejo na korupcijo, minister Velizar Janković se pa smeje. Eleganten, angleško oblečen, francoskih kretenj, kakor bi se bil rodil v salonskem vozu, poln samozvesti in drznosti, da se na vse obtožbe prezirno smeji ter dela, kar hoče.

Socialna in kulturna vprašanja so današnji oblastniki splošno spravili s površja. Tu je sedaj samo še boj za oblast potom parlamentarnega pravilnika in intrig. In proces razpada tega sistema napreduje z matematično točnostjo.

Nekaj o žalostnih razmerah v Vojvodini. Obžalovanje vredne in žalostne razmere v Vojvodini opisuje zagrebško časopisje takole: Ako se pelje človek ven iz mesta Kikinda, mu štofota blato od vseh strani na voz. Konji ne morejo bežati v trabu do Zombolje. V vozovih tožijo ljudje o slabih cestah. Ako katerega Vojvodinčana ustaviš, ga začneš izpraševati, izvedel boš čisto čudne stvari. Celih pet let že ni nikdo posipal vojvodinskih cest z gramozom. Ljudje se na dolgo križajo, ako morajo vstopiti v voz. Takoj za Kikindo se začnejo agrarna reforma. To niso več njive ter polja, ampak agrarna reforma — radikalna in demokratska. Posestva političnih in cerkvenih občin so razdelili. Kedo je prvi začel z razdelitvijo, tega že danes nikdo več ne ve. Preobrat je prišel in od tega časa do danes se nadaljuje tatvina. Temu se je še pridružilo preseljevanje sem in tja. Nikogar v celem Banatu ne najdete, ki bi verjel, da bo potom agrarne reforme podarjeno mu zemljo res tudi stalno obdržal. Povsod je slišati: Pribečević, Šečerov, Uničić, Grgin so dali zemljo, ti gospodje jo bodo zopet odvzeli in zopet dali. Ravno tako kakor razločujejo otroci srbijanski uradnikov v Kikindi jugoslovanske oficirje, že od daleč in kličejo: «Ta je naš, ta je Svaba!», ravno tako poznajo ljudje v Vojvodini že od daleč polja in pravijo: to je njiva, to je agrarna reforma. Ravno te dni so odvzeli dobrovoljcem zemljo, ki je že bila obdelana in so jih preselili! Zakaj? Aferi in zopet aferi; strankarstvo in zopet strankarstvo. Niti enega gozdiča ne pustijo na miru. Srb seka les in Srb to dovoli. Ob rumunski meji leži posestvo grofa Čekoniča. To nepregledno posestvo je zasajeno z drevesi. Na sredini precej razsežen gozd in v njem leži grobnica rodbine Černojevič. Na tem prostoru je vse polno uničenih njih in poljedelskega orodja ter strojev, ki že leta in leta ležijo kar prosto po polju razmetani. V gradu stanuje direkcija. Kakor za zabavo direktorje vedno premeščajo ter menjavajo. Nobeden ne zna, kaj bi naj ukrenil, poslopja propadajo, živine ni, kolonisti so obupani. Sedaj je direktor na tem posestvu star gospod, penzionirani oberst Janković iz Beograda. Prejšnjega ravnatelja in ruskega kavalerijskega obersta so napodili med služinčad. Kolonisti na tem posestvu preklinjajo one, ki so jim dali golo zemljo brez orodja in živine. In te koloniste gonijo po posestvu kot živino. In skoro vsak od teh kolonistov je lump in tat. Vse po Vojvodini se pretvarja s časom v prepir med prečani in Srbi. Skozi ozek in redek gozdič prideš v grobnico Černojevičev. Grobnica je čisto navadna klet, ki je na polnjena z blatom ter vodo in na dnu so krste. O mrtvem trupu nečega ritmojstra pravijo, da je imelo obute škornje z zlatimi ostrogami, a te ostroge so že davno s škornji vred izginile...

Dnevne novice.

Cene «Straže» in «Slov. Gospodarja». «Straža» bo de stala po Novem letu v podrobni razprodaji, če bo obsegala 4 strani, en dinar, kadar pa bo obsegala nad štiri strani, pa 1 dinar 50 para komad. «Slov. Gospodar» bo stal po Novem letu v podrobni razprodaji izvod 1 dinar 50 para. Cenjenim čitateljem naših listov, ki so dozdaj kupovali posamezne številke, toplo priporočamo, da se na naše liste naročijo, ker jim pri tem listu pridejo več kot za polovico ceneji.

V Hočah pri Mariboru je zatisnil predvčerajšnjim zvečer svoje oči g. dekan Adam Grušovnik. Blagopokojni se je rodil dne 10. 12. 1857 na Dobri, posvečen je bil dne 20. 7. 1883 in župnik je postal dne 1. 1. 1905. Rajni je

bil poznan kot zelo goreč dušni pastir, ki je užival spoštovanje in ljubezen povsod, kjerkoli je služboval kot dušni pastir. Pogreb je vodil danes ob obilni udeležbi duhovnih sobratov in ljudskih množic g. stolni prošt dr. Matek. Bodi ohranjen rajnemu gospodu trajen spomin!

Izkoriščanje slovenskih podčastnikov. Ob vseh mogočih in nemogočih prilikah si raznovrstni krogi in ljudje lastijo in hvalijo zasluge v prevratni dobi za našo državo, vojska se še posebej proslavlja, a nikogar ni, ki bi se danes spomnil na naše slovenske podčastnike, ter malo dregal, da bi to dobili, kar so jim poprej obljubili za zelo vzorno in zaslužno delo. Bivši častniki, ki so služili pri slovenskih polkih ter so potem ob preobratu vršili vso delo tu v Mariboru in po drugih vojaških postojankah, vedo z največjim priznanjem pripovedovati, koliko opore in pomoči so imeli pri mnogih slovenskih podčastnikih. Tedaj se je to delo znalo ceniti in mnogo podčastnikov je bilo predloženih v povišanje za častnike, ker so v polni meri zadostili tudi vsem v tem oziru gotovo dovolj strogim zahtevam in predpisom prejšnje armade. Potom štajerske vojaške oblasti je bilo poslano dravski diviziji v Ljubljano precej vlog za povišanje in odlikovanje. — Nekaj časa se je obetala povoljna rešitev, potem je pa vse zaspalo. Vojaška oblast pa ima drugače naše podčastnike v posebno dobri evidenci. V pisarniških poslih posebno izurjene kliče kar imenom k beograjskim komandam, da tam kulučijo celi rajdi slabo pismenih komandantov, pomočnikov, pomočnikovih pomočnikov itd. Samo na to se ne spomni, da bi jim to dala, kar je poprej obljubljala in česar so srbski podoficirji v veliki meri deležni. Za povišanje v častnike administrativne stroke so predpisani posebni izpiti in če se naš podčastnik k tem javi, ga skušajo na vsak način vreči pri izpitu in če izpit le prestane, ga pa enostavno ne imenujejo za oficirja. Imamo slovenske podčastnike, ki so napravili izpite že skoraj pred enim letom, a še niso imenovani, vidimo pa Srbe, ki so oficirji postali tudi brez izpitov. Pri takem postopanju je seveda jasno, da se naši ljudje, ki so kaj prida, ne ogrevajo za vojaški poklic.

Za oškodovane vasi ob Dravi. Pri razpravi o proračunu kmetijskega ministrstva je poslanec Vesenjak omenjal zadnje povodenj v Sloveniji in opozarjal ministra na ogromno škodo, ki jo dela Drava, ter na nevarnosti, ki so akutne, da izgube cele vasi ob Dravi svojo zemljo, ker se struga Drave pomika proti tem vsem. Govornik vpraša ministra, ali in kedar bo prišel, kakor je obljubil, v Slovenijo in posebej tudi v ptujski okraj. Tudi opozarja na škodo ob reguliranih delih Pesnice. — Minister je obljubil svoj obisk ptujskega okraja, večina je pa na to sprejela visoke pivške za Srbijo, za Slovenijo pa nič.

Za naše ceste in cestarje se je zavzel poslanec Pušenjak pri razpravi o proračunu ministrstva za zgradbe ter povdarjal, da se proračun ne ozira na to, da je treba dati Sloveniji zadostnih kreditov za vzdrževanje obstoječih cest in mostov in da je treba graditi nove ceste na severni meji, katere bi obmejne kraje vezale z novimi gospodarskimi središči v notranjosti države. Protestira, da se je število cestarjev znižalo. Graja prenizke honorarje za načelnike cestnih odborov. Zavzema se za prispevke za popravilo mostov v Sloveniji, posebno v Marenbergu, Rimskih Toplicah in Mozirju ter stavlja tozadevne predloge.

Ustanovitev nižje gospodarske šole za Slovenijo s sedežem v Gornjem gradu je zahteval poslanec Pušenjak povodom razprave v proračunu ministrstva za šume in rude. V zvezi s to šolo naj bi se vršili tečajji za pospeševanje domače lesne obrti. Ob isti priliki se je zavzel tudi za izboljšanje gmotnega polazaja rudarjev in upokojencev.

Republikanske krave. Pri proračunski razpravi ministrstva za kmetijstvo v finančnem odboru se je pokazalo, v kako divjaštvo in norost vodijo strankarske strasti današnje oblasti. Eden od bosanskih poslancev je razlagal, da bosansko poljedelstvo od vlade sploh ne dobi nobene podpore. Vladni prispevek za semena v krajih, kjer ljudje radi slabe letine sploh niso imeli kaj sejati, je znašal celih 750 dinarjev. Deželi, kateri vlada ničesar ne da in ne pomaga, pa vladni organi še jemljejo in ropajo. Državne živinorejske postaje silno nerade plačajo oddano živino, o tem se pa sploh ne da govoriti, koliko dolguje vojaški erar ubožnemu prebivalstvu. Poslanec pripoveduje, kako je bilo na neki živinorejski postaji s plemenskim bikom, kupljenim na Hrvaškem. Srbski upravitelj postaje so dejali: »Tega bika pa ne plačamo! To je republikanec iz Hrvaške.« Tudi načelnik iz Varcar Vakufa ima krave iz Hrvaške za »republikanke« ter jih noče plačati.

Društvo katehetov. Piše se nam: Toplo pozdravljamo katehetje novico v pondeljki »Straži«, da se je tudi za lavantinsko škofijo ustanovilo že dolgo časa zaželeno in težko pogrešano katehetsko društvo. Knjige za verouk so se zadnji čas vedno izpreminjale — ne vedno v korist šolske kateheze in katehetje nismo imeli primerne foruma, kjer bi tolmačili svoje želje in izražali svoja mnenja. Zato je nastal grozen kaos, vsak je delal po svoje, da pride do uspešnega cilja; in ce se je katehet preselil v drug kraj, se je z nastopom naslednika začela za katehezo zopet nova era. Ni mislim to na metodo poučevanja, ta je pač nekaj individualnega; mislim samo na učni načrt. Mali in srednji katekizem sta odpravljeni, zato je potrebna tudi praktična revizija škofijskega učnega načrta. Toliko želja in potreb imajo mladinaljubi! Naj novo katehetsko društvo izpolni vse te dobre želje v korist uspešnega pouka ljube šolske mladine! Da pa bo to mogoče, naj pristopi tudi vsak katehet lavantinske škofije.

Izboljšana poštna zveza. Od Sv. Bolfenka v Slo. gor. se poroča: Poštno ravnateljstvo v Ljubljani nam je za Božič naklonilo lepo darilo — novo poštno zvezo. Vsa županstva so mesca septembra vložila skupno prošnjo za izboljšanje poštne prometa in prošnja je bila zdaj ugodno rešena. Pošta bo z naprej šla na Ptuj vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto, doma pa se bo pošta raznašala vsak torek, četrtek in soboto. Vozna pošta na Ptuj je bila že lansko leto odpravljena in je zdaj za pešzvezo od poštnega ravnateljstva nastavljen poseben sel. Zahvaljujemo poštno ravnateljstvo, da je ugodilo naši želji in potrebi.

Ugled našega prometnega ministra v Avstriji. — Naše prometno ministrstvo je poslalo veliko število razklopotanih vagonov v Avstrijo, da bi jih avstrijske tvrdke zopet popravile. Ti vozovi so že davno popravljeni, a te firme nam vagonov nočejo izročiti, ker prometno ministrstvo noče poravnati računa. Avstrijski zastopnik v Beogradu je prometnemu ministrstvu izjavil, da avstrijske firme ne bodo vagonov izročile tako dolgo, dokler ne bodo plačani računi. Tako torej skrbi prometni minister za naš ugled v revni Avstriji, kaj še le v drugih državah.

Opozorilo! V Ljubljani se je pred kratkim ustanovilo akademsko podporno društvo pod imenom »Centralno akademsko podporno društvo«. Zbog tega opozarjamo našo javnost, da to društvo ne reprezentira celokupne ljubljanske akademske omladine, temveč ima včlanjene in podpira samo liberalne akademike. Katoliško misleči akademiki dobivajo prehrano od Dijaškega podpornega društva, katero naj vsak podpira po svoji moči. Vse darove blagovolite pošiljati na naslov: Dijaško podporno društvo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5.

Kuluk v naših srednjih šolah. Da bo torej pljačka tem izdatnejša in da bo vlekel Beograd iz naših žepov čim več denarja so uzakonili kuluk tudi za srednjošolsko mladino s to razliko, da dijaki ne bodo šli na delo, ampak se morajo odkupiti od kulučenja z denarjem. Da bo blaženi centralizem še bolj utrjen, in da se tej blaženosti utisne tudi viden znak, so uvedli v srednje šole mesto dveh semestrov nekaka trimesecja. Ta razdelba šolskega leta bi ne bila nič kaj slabega, pa srednjošolska mladina si mora nabaviti nekatere knjižice s fotografijami in te knjižice morajo biti kolekovane s taksono marko 20 D. Vsak srednješolec bo torej odslej izvelkel iz žepa roditeljev 33—35 D in sicer vsako leto za ravnokar omenjeno knjižico. Razven teh knjižic pa bodo dijaki tudi kot doslej dobivali koncem leta še posebno izpričevala, ki bodo morala biti običajno kolekovana. Nove dijaške knjižice pa nimajo prav nobenega drugega namena, kakor da dajo državi priliko, da proda čim več taksenih mark in izvije iz žepov staršev nekaj milijonov dinarjev. Kuluk na srednjih šolah je zopet en precejšen dodatek k poglavju o naši osvoboditvi.

Aretacija komunističnega novinarja. Zagrebška policija je aretirala Kamila Horvatin, urednika tamkajšnjega komunističnega glasila »Borba«. Aretiran je radi tega, ker je bil obsojen na 5 letni izgon iz Zagreba, pa se je kljub temu zopet pojavil v mestu.

Ponarejevalci bankovcev. Zagrebška policija je te dni aretirala družbo, ki se je bavila s potvarjanjem in tihotapljenjem bankovcev. Med zasliševanjem v sobi je skočil nekdo, ki se smatra za vodjo akcije, proti zaprtemu oknu, razbil notranje in zunanje šipe in skočil na prosto. Padel je na hodnik in se težko poškodoval na glavi in drugih delih telesa.

Odkrit umor. Zadnja poplava v okolici Križevcev na Hrvaškem je odkrila zločin, katerega so oblasti dosedaj zamašle skušale razvozlati. Narasla reka Glogovnica je prinesla izpod nekega mlina truplo Ivana Butiča iz Čubince, ki je teden dni pred splošnimi poplavami brez sledu izginil. Obdukcija je pokazala, da je bil Butič ubit, ter je imel razbito črepanje. Osumljena je bilo umora Butičeva žena, ki je zločin že priznala. Poleg nje so zaprli tudi njenega očeta kot sokrivca. Žena je moža ponoči v spanju toliko časa tolkla s sekiro po glavi, da ni dal nobenega znaka življenja več od sebe, nato pa ga je vrgla v Glogovnico pod neka mlinska korita, odkoder so ga penetli valovi zadnje dni spravili naprej. Oba krivca se nahajata v bjelovarskih zaporih.

Živa svetnica. Iz Smedereva javljajo časopisi sledeči dogodek: V vasi Lozvik živi 14letna pastirica, ki je bila dosedaj popolnoma nema in gluha. Ko je neki dan zopet po navadi pasla ovce, je pristopil k njej nepoznan starček ter jo zaprosil, naj mu podari jagnje. V tem trenutku, ko je spregovoril, je deklica — dosedaj gluha — njegove besede slišala in začela govoriti. Stekla je domov vprašat starše, ali sme jagnje dati. Ko se je vrnila nazaj na pašo, je starček že izginil. Ta pastirica je začela nato ljudem pridigati in jih nagovarjati, naj bolj živo verujejo v Boga in naj ljubijo svoje bližnje. Med priprostim ljudstvom ima mnogo privržencev, ki jo imenujejo svetnico in po njenih naukih žive v siromaštvu, oblačijo se pa samo v zakrpana oblačila. Deklica je ljudi nagovorila, da bodo sezidali cerkev v tem kraju in že nabirajo milodare za izvršitev njenega načrta.

Razbojnik v obleki redovnice. V kraju Šebešič poleg Suhotice se je te dni dogodil čudovit slučaj razbojniške drznosti. Okrog 8. ure zvečer je prišla na posestvo bogatega kmeta Peršiča neka nuna in prosila gospodinjjo za prenočišče. Bila je sprejeta, pri večerji pa je gospodinja opazila, da ima ta nuna neobičajno velike in raskave roke ter moško lice. Skrival je na to opozorila hlapca Stipico. Ta se je spravil v sobi, kjer je nuna imela pripravljeno prenočišče, pod posteljo ter čakal. Kmalu je opatica prišla in ko se je začela slačiti, je sluga s strahom opazil, da ima pod žensko obleko še moško ter za pasom tri samo-

krese; uveril se je, da ima opraviti z drznim razbojnikom. Počakal je, da se je neznanec vlegel v posteljo, potem pa je previdno zlezal iz svojega skrivališča ter bliskovito vrgel odejo preko neznančeve glave. Nato ga je zgrabil za vrat in v boju zadušil. Mrtvega razbojnika je vrgel skozi okno, sam pa se je vlegel v njegovo posteljo in zaspal. Po noči so pa prišli tovariši ubitega in ker se na njihovo znamenje ni nihče oglasil, so vdrli na dvorišče. Ko so pa tam našli svojega mrtvega tovariša, so se tako prestrašili, da so jo hitro odkurili, nesoč mrtvega s seboj. Drugi dan so o dogodku obvestili orožništvo, ki je neznane razbojnika sicer zasledovalo, toda ni jih našlo.

Veliki — vlom? se more preprečiti samo z napravo elektromagnetičnega živosrebrnega alarmskega aparata »sistem Litwin«. Ogleda se lahko brez obveznosti nakupa v trgovini z železnino F. Frangescha nasl. Rupert Jeglitsch, Maribor, Gosposka ulica 11.

Planinski koledar za leto 1924 mnogi še niso plačali. Da mi prihranijo nepotrebne stroške, prosim, da to nemudoma store. Sredi januarja moral bom zamudnike terjati. Ako kedo slučajno ne bi prejel koledarja, naj opomin vrne ter napiše: »Nisem prejel.« Na podlagi te izjave reklamiral bom na pošti rekomandirano poslani koledar. — S tem letnikom preneham z izdajo koledarja. Imam jih na razpolago še nekaj ter ga dobijo isti, ki mi pošljejo pripadajoči znesek po nakaznici že v naprej. — Rotter.

Proti koncesijam Nemcem v Mariboru.

Včeraj se je vršilo v Mariboru na Slomškovem trgu protestno zborovanje proti podelitvi koncesije za nemško tiskarno v Mariboru. Vse politične slovenske stranke in kulturne organizacije so zbrale svoje pristaje krog 11. ure predpoldne na prostem pred stolno cerkvijo in so potom javnega shoda odločno uporekale beograjskemu režimu, ki na škodo Slovencev dovoljuje Nemcem in nemškutarjem koncesije.

Protestno zborovanje je vodil, otvoril in prvi govoril v imenu Jugoslovanske Maticе g. profesor Ribarič. V stvarno jedrnatem govoru je razložil koj po prevratu prikrito, a sedaj že odkrito drzno šopirenje nemštva po obmejnih krajih naše države. Razložil je zvito potegovanje Nemcev pri vladi, katera jim je že hotela dovoliti prenos nemške tiskarne iz Celja v Maribor. Le odločen nastop vseh slovenskih strank ter organizacij v Beogradu je oplašil vlado v toliko, da je odstopila končno rešitev glede koncesije za nemško tiskarno v Mariboru, Ljubljani. Od Ljubljane je sigurno upati, da bo to koncesijo zavrnila.

Za g. Ribaričem je poklical v spomin v imenu SLS g. dr. Leskovar: kdo so ti Nemci, ki hočejo danes po skoro 6 letih ujedinjenja kot negovanci režima dvigniti glave in začeti Slovence rezati kruh. Pojasnil je zborovalcem, kako je vlada ravna ta dan protesta koncentrirala v Mariboru vso žandarmerijo iz okolice, da na vsak način zaščiti Nemce pred kakimi izgredi manifestantov. Ob koncu svojega, navdušeno pritrjevanega govora je pribil dejstvo: meja slovenske potrpežljivosti z ozirom na vladno protežiranje nemštva ravno ob severni meji je izčrpana in ako se vlada ne bo spametovala, bo narod prisiljen, da seže po samoodpomoci.

Kot zastopnik JDS je nastopil dr. Lipold. V kratkih besedah je povdaril, da Slovenci sicer nismo za izzivalni boj z Nemci, a če ga bodo oni sami provocirali, bodo naleteli na strnjeno pripravljene slovenske vrste.

Nato so še nastopili kot govorniki za: narodne socijaliste tajnik Žnuderl, za radikale tajnik Trošt, za samostojne Mrmolja, za Orjuno dr. Šnuderl in za narodno delavstvo odposlanec iz Ljubljane.

Na to je prečital gospod Ribarič enoglasno sprejeto sledečo resolucijo:

Vladi kraljevine SHS, Beograd.

Neprestano se obnavljajo vesti, da Nemci zahtevajo in jim vlada obljublja in daje gospodarske koncesije v Mariboru in v celi naši severni obmejni pokrajini. — Vzdolž cele severne meje, v Celju, Ptuj in v Mariboru opazamo za to novo samozavesno nemško nacionalno gibanje, ki stremi za tem, da se obnovi nekdanja nemška raznarodujoča gospodarska in politična nadmoč. Ko so že vesti v letošnji pomladi glede izročitve gledališča in planinske kočje Nemcem našle vse severne obmejne Jugoslovane edine, je najnovejša vest o podeljevanju koncesije za nemško tiskarno hipoma strnila vse tukajšnje slovenske politične stranke, vsa nacionalna in kulturna društva v stalen akcijski odbor, ki ima nalogo, budno čuvati nad našo narodno posestjo ob meji.

Jugoslovansko prebivalstvo iz Maribora in okolice, sklicano po tem akcijskem odboru na velik zbor pod vedrim nebom v Mariboru dne 23. XII. 1923, manifestira svojo veliko edinost v borbi zoper nemške aspiracije in koncesije. Zahteva, da se ukinejo vsa pogajanja in zavrne vsaka zahteva Nemcev, bodisi gospodarskega, narodnega ali kulturnega značaja, ki ni v soglasju z našimi narodnimi interesi, ki so istovetni z državnimi interesi.

Mi dovoljujemo Nemcem mirno sožitje in normalen napredek. Svarimo pa jih, da ne nadaljujejo prikritega rovarjenja pri vladi, hujskanja na deželi, oholosti po mestih. Svarimo jih, da naj izvržejo fanatične voditelje in iščejo rajši potov za sporazumno delo za gospodarski napredek naše severne pokrajine.

Obmejno prebivalstvo izjavlja enodušno, da bo nadaljevalo borbo zoper nekdanje zatiralce, če še danes ne bi mogli zatreti svojega poželjenja po vladajoči poziciji, in da bo upotrebilo najskrajnejša sredstva, ako ta glas ne bo našel ugodnega odziva.

Po navdušeno sprejeti resoluciji se je še g. Ribarič zahvalil zborovalcem, da so kljub mrazu vztrajali

nad 1 uro na prostem in jih pozval, da se naj v redu in miru razidejo.

To zborovanje je dokazalo, da je ravno napad na našo nacionalno stran ono središče, kjer se kot en mož najdejo z z družinimi močmi vse slovenske stranke in organizacije.

iz Maribora.

O beograjskih detektivih vedo mnogo pripovedovati ljudje, ki so se zadnji čas pripeljali z brzovlaki. Brzovlaki so sedaj ob teh dneh že itak do skrajnosti prenapolnjeni, ker je najmanj po dvakrat toliko potnikov kot prostorov, potem pa morajo priti še beograjski detektiv, ki iščejo ponarejene »kovače« (stare 10-dinarske bankovce) in njih ponarejevalce. Stalno carinsko in policijsko osonje je ob taki gneči itak že v skrajni zadregi, priti pa mora še po več beograjskih policajev, ki delajo še posebej s svojo aroganco in nerodnostjo nered in zmedo, da ne more biti večje. Ker je že cela revizija, odnosno kontrola silno nespretno urejena, ob velikem potniškem valu pa silno težavna, je dodatek beograjskih detektivov nekaj nezasišnega in neznosnega. Ko potniki pripovedujejo, da se tak beograjski policaj čisto obreza in arogantno obnaša tudi proti drugim državnim organom, da hoče samo komandirati, a noče niti povedati in pokazati, kdo da je, si lahko mislimo, kako potem šele postopa s potniki. Ker se denar itak kontrolira po postajah in po drugih organih med vožnjo, izgleda, da so si beograjski detektivji vzeli ponarejene »kovače« samo za pretvezo potovanja in izraza svoje oblastilnosti.

V kasarno pretvorjen bal. Danes teden je bil v Götovi dvorani elitni ples, prirejen od uprave oficirskega doma v čast kraljevega rojstnega dne. Prisotni so bili oficirji mariborske garnizije in pa povabljeni civilno prebivalstvo. Povabljeni posetniki te plesne veselice nam sedaj ne morejo dovolj naslikati, kako čudovito se je ta elitni ples ali bal razvijal ter spreminjal. Eni so bili silno osupli, drugi so se smejali, tretji pa zgražali in jezili. Kratko rečeno: elitni ples ali bal se je spremenil v pravo kasarniško vežbališče s pravo kasarniško robotostjo in slišale so se kasarniške psovke, povelja itd. od »marš« naprej pa celo doli do grožnje z zaporom ali »apsom«, kakor se temu danes pravi po srbski. Zaslugo na tej čudni spremembi elitnega plesa nosi podpolkovnik Kopčalič od artilerijskega polka, ki je bil povrh še podpredsednik odbora, ki je ples priredil ter ljudi nanj vabil. Ta podpolkovnik je trikrat prekinil četvorko ter začel posamezne pare vežbati kakor kje na kasarniškem vežbališču. Po polnoči je plesalce »oficirskega kola« hudo nahrulil, ker niso nanj čakali, da ga otvori. Enemu oficirju je naglas zagrozil z »apsom«, da so to lahko vsi slišali in če je kdo med to sijajno zabavo slekel rokavice ter se pojavil slučajno brez njih, ga je začel poditi ven. — Ljudje so se osupli spogledovali in vsak si je mislil svoje, seveda tudi za drugič, če častništvo takih gospodov v svoji sredi ne bo znalo ali pa moglo pripraviti do neobhodno potrebnih temeljev olike.

Čudno znamenje. Neki vojak mariborske garnizije je nam pripovedoval: Življenje vojakov v Mariboru je še dokaj prijetno. Postopa se z njimi precej lepo, tudi hrana bi še bila za silo, samo meso dobiva vojaštvo večkrat zelo slabo. Že prej, ko je dobavila vojaštvu meso tvrdka Vlahovič, meso ni bilo najboljšje, odkar pa je prevzela liferacija tvrdka Markovič iz Beograda, pa je v tem oziru še veliko slabše. In čudno je to, da je komisija za prevzete mesa destokrat mesarju Vlahoviču zavrnila meso, ki je bilo dokaj boljše, kakor pa to, ki ga sedaj sprejema od tvrdke Markovič. Dolžnost komisije bi bila, da se ozira na korist vojaštva, ne pa obratno. Seveda je Markoviču mnogo na tem ležeče, da komisija meso sprejme, ker bi drugače trpel veliko škodo. Ker se je pa pogodila za dobavo dobrega mesa, mora svojo pogodbo tudi držati, da bo vojaštvo zadovoljno.

Zahvala in priznanje. Zvedeli smo, da je gospod dr. Franjo Jankovič podal ostavko na službo višjega uradovega zdravnika pri poslovalnici ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru. Vzrok tega koraka nam sicer ni znan, vendar moramo reči, da nam je zelo žal, ker izgubimo s tem ne samo dobrega in vsestransko večšega zdravnika, marveč tudi globoko socialno čutečega moža. Gospod dr. Jankovič je opravljal več časa svojo zdravniško službo vestno in popolnoma nepristransko z vso svojo zdravniško spretnostjo in globokim človeškim čutom dnevno preko odmerjenih ordinacijskih ur, ker mu je bilo edini cilj zasledovati potek bolezni pri vsakem posamezniku. — Pri vseh slojih priljubljenemu in posnemanja vrednemu zdravniku se toplo zahvaljujemo za izkazano zanimanje in požrtvovalnost ter mu želimo prav vesele božične praznike in srečno Novo leto. Maribor, dne 21. decembra 1923. — Člani poslovalnice OUZD v Mariboru. Slede podpisani.

Božičnico priredi komanda 45. peš. puka vojakom istega puka dne 24. t. m. ob 17. uri v kasarni kralja Aleksandra I. Pri prireditvi svira vojaška godba. Vojaki proizvajajo deklamacije. Vojaki bodo obdarovani brez izjeme veroizpovedi s sadjem in pecivom.

XIII. redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega se vrši v petek, dne 28. decembra t. l. ob 19. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Predlogi in vprašanja. 3. Poročilo odsekov. 4. Predlogi in interpelacije.

Narodno gledališče. Danes, dne 24. decembra zaprto. Torek, 25. decembra ob 15. uri »Magdalena« izv. Torek, 25. decembra ob 20. uri »Lumpacij — vagabund«, izv. Sreda, 26. decembra ob 15. uri »Umetniška kri« izv. Sreda, 26. decembra ob 20. uri »Traviata« izv.

»Večna molitev« v stolni cerkvi se bo vršila zadnje tri dni leta, v soboto, nedeljo in ponedeljek. Letos bo združena s pobožnostjo v čast sv. Frančišku Salezijanskemu. Vsaki dan bota dve pridigi. Prva ob 6. uri, druga ob 18. uri. Vse pridige, razun Silvestrove pridige, ima znan misijonski pridigar. Pridite v obilnem številu, da damo koncem leta svojemu Bogu dostojno počeščenje in dolžno zahval!

Žel. pevsko društvo »Krilato kolo« priredi dne 31. decembra v gostilni pri »Belem zajcu« Meljska cesta družinski večer s petjem, godbo, plesom in prosto zabavo. Začetek ob 20. uri. Konec ob 4. uri. Vstopnina za člane 2.50 D za nečlane 5 D.

Na javno vprašanje predsednika stanovanjskega urada v Mariboru v »Straži« št. 133 je odgovoril predsednik v »Straži« št. 137, od 30. decembra 1923 sledeče: Da ima trgovec Prešern po členu 14, IV. odstavka stanov. zakona prvenstveno pravico do stanovanja, ker je zet hišnega gospodarja, torej njegova bližnja rodbina. G. predsednika moramo poučiti, da v tem sploh ni govora v členu 14, torej Vas prosimo, prečitajte si še enkrat člen 14 ter bodete videli, kaj isti govori. Pač pa govori člen 10, II. odstavek o odpovedi stanovanja zaradi prebivanja njegovega lastnika in sicer: Če ima lastnik več stanovanj, oddanih v najem, označi stanovanjsko oblastvo predhodno na podstavi lastnikove prošnje stanovanje, pri čemer mora upoštevati tudi vse člane njegove bližnje rodbine, ki stanujejo stalno z njim. Torej tukaj ste si prišli v protislovje s členom 14 — dodeljevanje stanovanj — in členom 10 — odpoved stanovanja zaradi prebivanja njegovega lastnika.

Vi pa odgovarjate tudi, ako kdo ni zadovoljen s sklepom I. stopnje stanovanjskega urada, da se lahko pritoži, tako dober izgovor za Vas, pač pa ne za istega, kateri mora priziv napraviti, ker ga isti stane 20 din. Društvo najemnikov Vas je zato predlagalo za predsednika, da bodete drugim članom društva najemnikov — istotako državnim nameščencem — v tako slabem gmotnem položaju še tistih borih par dinarjev iztrgali iz žepa? Hvala lepa za takšnega predsednika! Pozivamo društvo najemnikov, da takšne osebe ne pridejo več v bodoče v komisijo. Nam se zdi, da bi gospod predsednik še rad naprej ostal v komisiji, ker se je baje že pri sestavi liste za leto 1924 sam predlagal za člana komisije. Opozorjamo občinski svet, da na vsak način sedanjega gospoda predsednika tudi kot člana prej ne potrdi, dokler ne bo dokazal, da hoče delati tako, kakor zakon in obči socialni čut to zahteva. Toliko za danes, ako Vam gospod predsednik ni zadosti, pa se poslužite samo javnosti, bomo videli, kaj poreče javnost, ker še marsikaj lahko prida na svetlo. — Več državnih nameščencev.

Velikopotezna akcija v pomoč brezstanovanjem. Ne več daleč od prorokovane katastrofe se nahajajoča stanovanjska beda, ki jo ravno za Božič najbolj občuti število za res na cesti se nahajajočih brez stanovanjskih družin, je dala še poseben povod, da se je načelstvo Kredite in stavbene zadruge »Mojmir« v zadnjem času resneje bavilo z različnimi problemi rešitve vsaj najhujše stiske. Da pridobi zadruge večje zaupanje tudi v širši javnosti, se je v zadnjih plenarnih sejah načelstva in nadzorstva med drugim tudi sklenilo, da se še pred občnim zborom izpolnijo važnejša mesta za uglednimi delavnimi člani, katerih naloga je, v dohodnem času izvesti propagando v najširše sloje. Posebna delavnost je poverjena gradbenemu konzorciju, ki šteje že 12 plačanih deležev. V velikopoteznem obsegu pa se izvrši pomožna akcija za brezstanovanje. Protektorat te akcije pod naslovom »Dom ubogih« je prevzel presvitli knezoškof dr. Karlin. Na zadnji plenarni seji se je reorganiziral dosednji odbor za katerega se naprosi tudi zastopnik Cerkve kot pooblaščenec presvitlega protektorja. Odbor se konstituiral takoj po praznikih in prične tudi takoj z delom. Prvo večjo podlago za gradbo dgma za brezstanovanje pričakuje odbor od velike cvetlične razstave, ki se vrši ob priliki občnega zbora »Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo« dne 2. in 3. februarja na vrtnarskem podjetju »Vrt« Džamonja in drugovi. Najsigurnejši uspeh pa omogoči večje zanimanje za pristop k zadruzi »Mojmir«, ker spričo današnje denarne krize je le na zadrugi podlagi in ob večjem zanimanju od strani mestne občine mogoče tudi v Mariboru prebiti led gradbene pasivnosti.

Našim čitateljem iz koroške strani se toplo priporoča novo domače podjetje, trgovina z mešanim blagom ljutomerskega rojaka g. Matka Seršen-a v Mariboru, Koroška cesta 39, ki vsled svojih nizkih cen in dobre postrežbe pridobiva vsaki dan večji krog zadovoljnih odjemalcev.

Spominjajte se Dijaške večerje!

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

82

«Nikar se ne razburjajte!» je nadaljeval Chauvelin šepetaje. «Kaj vas brigajo drugi, kaj je vam »Dušica« —? Za vas je najvažnejše, da rešite brata! Svojim ljudem sem izrečno naročil, da mu niti lasu ne smejo skriviti. In — ali mislite, da bodete rešili »Dušico«, če zakričite? Se preden bo naredil deset korakov, ga bodo prijeli moji ljudje, ki vso okolico skrbno stražijo. — Dovolite torej, da vam odvzamem robec! Kakor vidite, hočem, da čisto svobodno odločati o usodi svojega ljubljeneza Armanda —!»

Spustil je njene roke in ji odvezal robec.

Hlastnila je po svežem zraku in onemogla omahnila na skalo.

Misli so ji v blazni naglici begale po možganih.

Kaj naj stori —? Čas je bežal, tiho je bilo krog nje, ničesar ni videla. Neverjetno, nemogoče se ji je zdelo, da leži ona, Margareta Blakeney, prva dama londonske visoke družbe, »najduhovitejša ženska v Evropi«, — pa tukaj na samotnem obrežju, sredi temne noči. Nemogoče se ji je zdelo, da se res bliža koči Percy, da je morebiti komaj par sto korakov oddaljen od nje on, ki ga ljubi, ljubi tako zelo, da bi dala zadnjo kapljico srčne krvi zanj, — da pa bi morala mirno gledati in čakati, kako ga bodo lovili in zgrabili —.

Zakaj ni kričala, da bi odmevalo od skal, zakaj ga ni posvarila? Odprla je usta in zopet odprla, pa vsakičkrat je stopil pred njene oči strašen prizor: Armand ustreljen, ona, njegova sestra — morilka.

Ni mogla — ni mogla!

Kako bi naj vedoma in premišljeno poslala v smrt Armanda —! Njegova kri bi prišla na njeno glavo, preklinjal bi jo morebiti še z zadnjim vzdihljajem —. In Suzanin oče — in drugi —!

Čakala je —. Kako dolgo še?

«Jutro se je belilo, morje je zamolklo hrumelo, jesenski veter je vzdioval in tožil krog skalnatih robov, sicer pa je tihota ležala na okolici, kot bi žive duše ne bilo blizu —.

In tedaj —.

Skoz nočni mir je zadonel svež in brezskrben glas. Veselo je pel angleško himno »God save the King!«

XXIX.

»ZORA«.

Margareti je dobesedno zastalo srce —.

Čutila je, slutila, da se Chauvelinovi vojaki pripravljajo za naskok.

Bliže in bliže je prihajal glas, močnejše je donela pesem, zdaj pa zdaj je pod krepkimi koraki zaškrtal pesek, kamenje je trkljalo po strmini. Čula je, kako je Desgas napel petelina na puški —.

Ne ne ne —! O Bog nebeški —! Ne sme se zgoditi —! Naj pride Armandova kri ia njeno glavo, naj se zariše Kajnovno znamenje na njeno čelo, naj jo zaničuje in zavrže on, ki ga ljubi, — o Bog, o Bog, samo da ga reši —.

Z divjim krikom je planila po koncu, pohitela je krog skale, ob kateri je slonela —.

Tamle je stala koča, skozi špranje je sijal rdečkast žar oglja. Tja je letela, z blazno silo je tolkla po steni in vpila:

«Armand, Armand! Za Božjo voljo! Streljaj! Tvoj rešitelj je v smrtni nevarnosti! Tamle prihaja! Armand, Armand!«

Nekdo jo je pograbil in vrgel na tla. Zastokala je, ni se menila za bolečine, z zadušenim glasom je vpila: «Percy! — Percy, moj mož! Beži, za Božjo voljo, beži! — Armand, zakaj ne streljaš?»

«Zamašite ji usta!» je siknil Chauvelin nekje blizu.

Vrgli so ji nekaj čez glavo, komaj je dihala.

Drzni pevec je utihnil. Margaretino divje kričanje je pomagalo, kakor se je zdelo.

Vojaki so planili iz zasede, Chauvelin je klel in poveljeval:

«Naprej! V kočo! Nobeden ne sme uiti!«

Mesec je posijal izza oblakov, temne postave so hitele proti koči, eden vojakov je ostal za stražo pri Margareti.

(Dalje prihodnjič.)

Uredništvo in upravništvo „Straže“ želita vsem cenjenim naročnikom in čitateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Vsem svojim cenjenim gostom
želi

vesele božične praznike
in veselo Novo leto

ADOLF SPATZEK,
gostilna „Pri grozdju, Maribor
Aleksandrova cesta 8.

Išče se izurjen žagar za ve-
necijansko žago. Obširne po-
nudbe na tov. stolov. Poljča-
ne. 755 2-1

„MANA“
tovarna kanditov d. z o. z.

glavna zaloga:
Maribor, Stolna ulica 4.

Priporočam vse vrste bonbonov,
peciva in čokolade po najnižjih
tovarniških cenah.

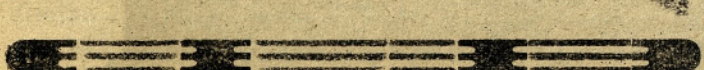
Na drobno Na debelo!
737 50-1

Vesele božične praznike in
srečno Novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru,
Koroška cesta 5.

VESELE BOŽ. PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO
želi

JAGODIČ & SAJKO, tapetništvo in mizarstvo, zaloga
pohištva, Maribor, Rotovski trg 3. 76 9

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO
LETO!

ADOLF IN MARJA KOSS, TRGOVEC JUŽNEGA
SADJA, MARIBOR, GLAVNI TEG. 770

Manufakturna trgovina Feliks Skrabl, Maribor
Gosposka ulica št. 11

vašči vesele božične praznike ter srečno in veselo
NOVO LETO!

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO
LETO 1924

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

TRGOVINA Z ŽELEZNINO ANTON BRENCIČ, PTUJ.

Za božične praznike

priporočam p. n. občinstvu svojo veliko zalogo hišnih in
kuhinjskih priprav, orodja za rezljanje, lesa za rezljanje in
omar za hišno pripravo. Zaloga varstvenih alarmskih apa-
ratov »sistem Litwin.«

Trgovina z železnino RUPERT JEGLITSCH, MARIBOR,
Gosposka ulica 11. 766

Vinotoč v Peklu.

Radi velike množine starega in novega vina se toči isto
liter od 7 dinarjev naprej skozi vso zimo. Za topel kotiček
je preskrbljeno. — Andrej Janžekovič. 765

Albrecht & Strohbach

tovarna likerjev in esenca,
Gosposka ulica 19 Maribor, Gosposka ulica 19.
Specialitete: francoski likerji, Jamaika in tuzemski rum,
punč-esene, vermut-vino. 763

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Halo! Halo!

Vedite, da kupite razno
manufakturno in razno dru-
go blago, kakor tudi volnena
in svilna mlinska sita najce-
neje v trgovini

MARTIN SUMER, Konjice.
Slovenija. 737 50-1

Spodnještajerska ljudska posojilnica

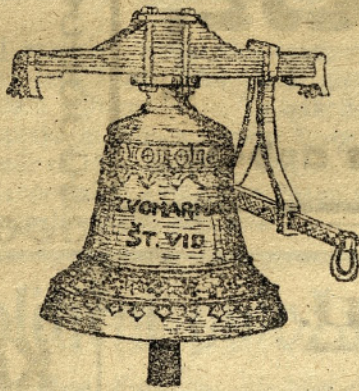
v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. 2, z n. z.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hra-
nilne vloge, katere se zamore vsak čas dvig-
niti,

po 6%

in stalnejše vloge po dogovoru.

ZVONARNA IN LIVARNA

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

vliva

BRONASTE ZVONOVE

v vseh velikostih za župne cerkve, podruž-
nice in kapele po najnižji cenah.

Kupuje stare in razbite zvonove po najvišjih
cenah.

SALAMA
prvovrstna
novo blago
povsem zrela
se dobi povsod.
Prva hrvatska tvornica salame,
prekajaneja mesa in masti
M. Gavrilović sinovi d. d.
Petrijina.
Generalno zastopstvo za
Slovenijo:
R. BUNC,
Ljubljana—Ceje—Maribor.

Somišljeniki inserirajte

Najprikladnejše in koristno božično in novoletno darilo je

SINGER šivalni stroj kakor
SINGER električni motor

za vse Singer šivalne stroje.

Motori na osemndnevno poskušnjo!

Singer šivalni stroji Bourne & Co., Maribor,
Šolska ulica 2.

Dokazano dobro upeljana krojaška delavnica, ležeča ob
glavni cesti prometa, se radi odpotovanja v Ameriko
po nizki ceni odda. Lokal je tudi za vsako drugo stro-
ko sposoben. Naslov: Vinko Mlaker, Maribor, Tržaška
cesta 18. 762

Večletni zadržni uradnik, popolnoma samostojen knjigo-
vodja, išče stalnega mesta kot knjigovodja ali tajnik
pri večji hranilnici, posojilnici ali kakšni drugi zadr-
gi. Ponudbe prosi pod »Trezen« na upravo »Straže«
pod številko 745. 745 2-1

Najlepše božično darilo so
štampilje:

iz kaučuka, v vsakovrstni izpeljavi, ki jih izdeluje v
najkrajšem času, v potrebi v 24 urah

F. ZINAUER, Maribor, Aleksandrova cesta 45,
(nasproti glavnemu kolodvoru).

Istotam se dobijo blazinice in mazila v vseh barvah,
v vseh velikostih, posebno primerne za trgovce, društva,
in pisarne. — Nadalje numeratorje, šablone, pečati ter
vsakovrstne napisne tablice na pločevini in emajlu. —
Zahtevajte cenike zastoj.

Trgovske knjige

vseh vrst se prodajo radi opustitve tega predmeta do kon-
ca tekočega leta tudi naravnost konsumentom in sicer
po en gros-cenah s 10% popusta!

Sortiment vsebuje od navadnih štrac do najfinejših ame-
rikanskih žurnalov.

LUDVIK ŠEF, MARIBOR, PREŠERNOVA ULICA 1.
Tovarniška zaloga papirja in lepenke.

Telefon int. 148. 730

VRVARNA

IVAN N. ADAMIČ

Maribor, Vetrinjska 20

Izdeluje vrvi za stavbe, zvonove, studence,
perilo, mlinske opti, motvoz, štrange, uzde itd.

Zamenja izgotovljene vrvi za predivo!

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

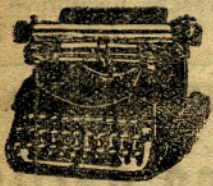
„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

TEČAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO, ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR,

Zabelek novih tečajev dne 3. februarja 1924.

Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7
:: ali v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. ::

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

536

Na drobno!

Na debelo!

TVORNICA OLOVNIH PROIZVODA

J. B. ULRICH D. D.

GENERALNA POSLOVNICA I SKLADISTE

ZAGREB Jelačićev trg 25, Tel. 13-46 ZAGREB

Proizvodi iz svinca: svinčene cevi, svinčene plošče (orig. Winiwarter), plombe svinec v blokih, policah itd.

Pločevine: črna in pocinkana pločevina (orig. Winiwarter) in angleška pločevina.

Staniol: v vsakovrstnih barvah in načrtih.

Cevi: plinske, črne in pocinkane cevi, parne cevi, železne flanžen-cevi. Deli za spojanje cevi (fitingi) iz litega kovnega železa.

Kopalnice: itd.

Somišljeniki, širite naše liste!

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDECE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE

Kvišku srca 27, 36, 39 in 40 din.
Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.
Prijatelj otroški po 6.50 in 7.50 din.
Ključek nebeški po 20 in 30 din.
Angel varih no 11 din.

b) ZA ODRASLE

Bogomila po 15, 20, 25 din.
Pobožni kristjan po 12 din.
Četena Marija po 14, 48, 60 din.
Marija varhinja po 10, 36 din.
Sv. Alojzij po 15, 34 din.
Nebeza, naš dom po 42 din.
Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.
Sv. ura (velike črke) 12, 15, 30 din.
Mali duhovni zaklad (velike črke) 12 din.
Marija Kraljice 42 din.
Veneš pobožnih molitev po 40 din.

Veneš pobožnih pesmi 15 din.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja specialov po 10 din.
Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del 32 dinarjev.
Družba vednega čiščenja. Dva molitveni uri 3 din.
Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice srca 5 din.
Vir življenja 18 din.
Duša popolna 20 din.
Duša spokojna 20 din.
Bog med nami 12 din.
Večno življenje (rdeča obreza) 24 din.
(zlata obreza) 33 dinarjev.
Slava Gospoda 18 dinarjev.
Nebeška hrana I. in II. del 15 din.
Priprava za smrt 16 din.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA

ŠKRILJA IN

ELEKTRARNA,

DRUŽBA

Z o. z.

LAŠKO

Slovenija

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Telefon interurban: Podnart 2.

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Žebli za normalne in ozkotirne železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les i. t. d., žebli za čevlje. Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuke za podobe, zid. cavi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolosa itd. Vijalni čepi. Verige.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. — Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.